

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1691. usque ad annum 1701

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

§. 45. Turcæ a Cæsareis ad interneccionem deleti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67627)

ptas observent, infantes suos in Tem-
plo Parochiali intra viginti quatuor ho-
ras ritu Catholico baptizari curent, nisi
expressam ab Episcopo licentiam obti-
nerint differendi Baptismum. Deni-
que Rex in suo edicto plures saluberrim-
os articulos de instructione & Chri-
stiana juventutis educatione addidit.

Sæc. XVII.
A. C. 1697.

§. XLV.

*Turcæ a Cæsareis ad internecionem
deleti.*

Postquam Fridericus Augustus Saxo-
niæ Elector in Poloniæ Regem in-
auguratus fuerat, in ejus locum Eu-
genius Sabaudix Princeps crebris jam
victoriis clarus in Hungarici exercitus
Præfectum a Cæsare nominatus est. Hic
ergo ineunte Mense Julio Varesmartonii
collectis suorum ferme quinquaginta
millibus Valdimontium Principem cum
decem armatorum millibus Tokainum
emisit, ut Huffaros, qui ductore Fran-
cisco Tokayo seditionem concitaverant,
reprimeret, hancque urbem, ceteras-
que sub Tökeli auspiciis captas recupe-
raret: Postea rebellibus ubique cæsis,
aut captis, extremoque supplicio multa-
tis, Eugenius die vigesima quinta Julii
Petrovaradinum movit; Barbarorum e-
nim consilia ad intercipiendam hanc

*Hist. du
Princ. Eug.
t. I. l. 3.
pag. 198.*

Sæc. XVII. urbem tendere arbitrabatur; unde ut
A. C. 1697. Titulensem urbem, quæ Turcis obstabat,
 validius muniret, Nehmium jubet, ipse
 vero cum reliquo exercitu Zentam us-
 que ad occidentalem Tibisci oram pro-
 gressus, nuntium accepit, Turcas ma-
 ximo numero Titulum versus movere,
 & Niemum resistendo imparem extremo
 in discrimine luctari. Illico Eugenius
 accurrit: Ast Rasciani timore perculsi
 jamjam urbem deseruerant, & Niemus
 non sine suorum clade repulsus, Eu-
 genio obviam processerat. Cessisset e-
 tiam Barbaris Petrovaradinum, nisi
 Eugenius Sultanum cum toto exerci-
 tus robore eo properantem prævenisset,
 ac insolita festinatione Segedinum con-
 tendere compulisset. Postea comper-
 tum, Sultanum prope Zentam castra
 metari, ac circum vicinam regionem
 late incendiis collucere: expediuntur
 nulla mora velites, qui numerosos spe-
 culatores Turcicos adorti, cæsis non
 paucis, universos in fugam egere, ca-
 pto etiam nobili Bassa, qui Sultanum
 in Hungariam superiorem, ac Transyl-
 vaniam iter dirigere, eoque fine equi-
 tatum jamjam Tibiscum trajecisse, pedi-
 tatum vero cis Zentæ littus castra vallo,
 fossisque munita tenere, significabat:
 Ergo Eugenius hostem, priusquam
 integer exercitus flumen superasset,
 aggre-

aggredi statuit, dum vero aciem ordi-
 nat, acceptis a Cæsare literis prælium
 conferere prohibetur. Verum Euge-
 nius rem ad eam jamjam necessitatem
 venisse considerans, ut sine internecinæ
 cladis periculo, sui que honoris jactura
 exercitum reducere haud posset, co-
 pias suas dubio, honorifico tamen certa-
 mine ab interitu liberare, quam pro-
 pudiosa fuga certæ ignominie exponere,
 consultius censuit: quapropter suppres-
 so Cæsaris mandato hostium castra ado-
 riri statuit, atque ad primum vallum
 intra tormenti jactum progressus, quas-
 dam Turcarum phalanges jamjam Ti-
 bisci pontem transire observat. Igitur
 haud tardandum ratus, die undecima
 Septembris dato mox signo in bis mille
 Equites Turcicos, qui ex castris erupe-
 rant, impetum urget, eosque in præ-
 cipitem fugam agit: detonant hostes
 ex omni machinarum genere in Cæsa-
 reos infinitam pene globorum vim;
 nec tamen inde territus Princeps, Ra-
 butino Comiti negotium dat, ut ad-
 ductis aliquot tormentis agmen suum
 nulla mora in dimidium circulum ex-
 tenderet, omnique ex parte hostium
 castra verberaret: sexta erat post me-
 ridiem hora, qua certamine ad lævum
 cornu inchoato, partibus mox omnibus
 utrinque pugnantium studia incalesce-

Sæc. XVII.
 A. C. 1697.

Ee 3

bant,

Sæc. XVII.
A.C. 1697. bant, & quidem barbari valla sua egre-
gie tuentes, multiplici clade transcen-
dere nitentium fortitudinem plectebant,
unde Cæsarei, qui in lævo cornu erant,
Turcarum tormentis vehementius im-
petiti ac passim cæsi, laxabant ordines,
& vix non in fugam averti cæpe-
rant. Eugenius ad omnes casus pro-
vide intentus, territos hortari, præ-
lium, quod jam elanguerat, solus ac-
cendere, confirmatisque tandem animis
suas legiones rursus in hostem ire ju-
bet, interim Starenbergius pontem
acriter verberat, selectisque cohortibus
densos inter telorum glandiumque im-
bres in terga barbarorum evadit, ad-
motisque grandioribus machinis, viam
sibi intima in castra aperit: Tum vero
Cæsarei mira vincendi aviditate im-
pulsus tam ferociter in hostem incurrunt,
ut dextrum barbarorum cornu sese ad
sinistrum reciperet, aciemque univer-
sam turbaret: quo animadverso nostri
eo ardentius, quasi in hostem ubique
jam profligatum, irruunt, certant in-
ter se, quis prior superati valli decus
ac gloriam referret, equites religatis
inter se equis peditum munia, etiam
in Julius obeunt, ocreisque, armis, &
lorica graves desiliunt in fossas, per a-
perta aggerum spatia cædendo pene-
trant, vallumque altissimum juxta &
muni-

munitissimum, sociorum brachiis tergisque innixi, & cadaverum cumulis, aliisque adminiculis adjuti transcendunt. Sæc. XVII.
A. C. 1697.
Ingens hæc alacritas, vincendi fiducia, ac generosa animorum concitatio extremos etiam barbarorum conatus elusit: Præ ceteris Eugenius omnis periculi, & maxime multitudinis contemptor mira sedulitate cunctos ordines obeundo, stimulandoque, pugnantium animos accendit, nutantes confirmat, eosque ad prælium reducit, ac ipsemet resistentium adversa ora gladio transfigit, & fugientium terga impetit. Tandem certamine ad integram horam protracto, vallum utrumque & sepimentum currule uno impetu superatur: jamque non pugna sed cædes erat, ipse Vezirius inter primos unacum Bassarum præcipuis occubuit, ceteræ vero legiones arctius compressæ, obstructoque pontis exitu confertim undique circumfusæ mutuo corporum impulsu sibimetipsis pugnandi facultatem ademerunt; unde eques pedesque confusi, ac nec progredi nec regredi valentes, certique excidii terrore pene exanimes continenti cæde, ac horribili laniena consumpti sunt. Quis ducum, agminumque stragem multiplicem, devictorum fugam, sauciorum gemitus atque ululatus aut animo affe-

Sæc. XVII. qui queat aut oratione complecti? Pro-
A. C. 1697. pemodum Ottomanicas unius sæculi
 calamitates in unum illum diem no-
 vercans fortuna cumulasse videbatur:
 præterquam enim, quod eodem anno
 Turcarum classis a Venetis in fugam
 acta fuisset, & Rabutinus arcem Vipa-
 lankam evertisset, etiam in Zentæ castris
 hodie natabat barbaro sanguine miles
 Germanus, ipsaque cædendi lassitudine
 ferocior, nec pretio mortem redimere
 paratis pepercit: Paucis beneficii loco
 erat captivitas, & nonnisi illi, quibus vel
 cadaverum cumulus, aut pontis tabulata
 receptaculum indulserant, victoris gla-
 dios evasere: Haud paulo plures
 Tibisci undis, quam militis ferro pe-
 riere, ac medius prope alveus cadave-
 rum cumulis constratus, calcantibus
 pene pervius erat, primumque decima
 noctis hora cædendi finem imposuit:
 Igitur miles Eugenii Principis jussu ex
 hostico vallo evocatus, penes fluminis
 ripam quieti indulsit, alii vero pontem
 transire jussi, quamplurima cadavera,
 hominem vero vivum reperere nullum:
 ipse etiam Sultanus trium non amplius
 millium, sui que Equitatus comitatu
 Temesia Belgradum fuga citatissima e-
 volavit, quem tamen Kökelspergius
 cum suis Hussaris insecutus, palantes,
 sparsosque multos neci dedit. Cæsa
 sunt

sunt in acie Turcarum viginti millia, ^{Sæc. XVII.}
 capti ter mille, præter centum belli ^{A. C. 1697.}
 tormenta, ærarium bellicum, tentoria
 pene innumera, quindecim boum,
 sex camelorum, & septem equorum
 millia, & novies mille currus annona,
 belli apparatus, ferreisque catenis,
 quibus devictos Christianos in captivi-
 tatem abstrahere meditabantur, onu-
 sti: Ast ex parte Cæsareorum nonnisi
 mille quingenti septuaginta octo faucii
 fuere; quadringenti omnino septua-
 ginta tres ex peditibus desiderati sunt,
 equitum centum & quadraginta inter-
 lecti. Tantulo impendio tam ingens
 ac gloriosa stetit victoria, quæ tamen
 Eugenii fortitudinem vincendique ani-
 mum nondum fatiabat, quapropter die
 sexta Octobris in Bosniæ Regnum ir-
 rupit, expugnatisque Doboia, Magloyo,
 & Schebzia arcibus Kiajam Bassam,
 qui resistere ausus est, fudit, fugavit-
 que, ac demum trajecto Bosna fluvio
 Serajam urbem, eoquod cives Tribu-
 num eo ablegatum globo petiissent,
 militum deprædationi reliquit, demum
 victor in Hungariam, ac inde Vien-
 nam reversus est, ubi tamen a Caprara,
 Comite Kinschio, aliisque suæ gloriæ
 æmulis apud Cæsarem temeritatis, ac
 inobedienciæ infimulatus, velut læsæ
 Majestatis reus gladium suum tradere

Sæc. XVII. jubebatur, Vienna sine Cæsaris venia
 A. C. 1697. excedere prohibitus: Eugenius vero
 inde haud commotus Schlickio Comiti,
 qui hæc Cæsaris mandata exequi ius-
 sus erat, intrepide respondit: *En tibi
 cedo gladium barbaro sanguine adhuc fu-
 mantem, non illum repetam, nisi quando
 contra Cæsaris hostes eum stringere licebit:*
 cum autem ea res ad populi seditio-
 nem spectare videretur, & Cæsar ve-
 riora edoctus esset, Eugenium tenero
 affectu amplexatus, eidem, quicquid
 in bello bene visum fuerit, deinceps
 tentandi plenam concessit facultatem.

§. XLVI.

*Jacobus Franonus Cardinalis fati
 fundus.*

Eggs Purp. doct. suppl. l. 4. p. 593. Mercur. hist. Palat. fast. Card. Exeunte hoc anno ex Purpuratis de-
 cessit Jacobus Franonus Genuensis
 Patritius, qui jactis optimarum litera-
 rum & virtutum fundamentis, anno
 ætatis suæ decimo sexto sese vitæ Ec-
 clesiasticæ, invitis licet parentibus,
 devovit, ac propterea jurisprudentiæ,
 & Theologiæ sedulam operam per ali-
 quot annos Bononiæ navavit: inde
 vero Genuam reversus, ac ibidem utrius-
 que facultatis laurea decoratus, Ro-
 mam se contulit, ubi suffragantibus
 propriis meritis ab Urbano VIII. utrius-
 que,